

Nr. 7.

Warszawa

$\frac{4}{16}$ lutego 1867 r.

Wychodzi w każdą sobotę.

Redakcja przy alei Jerozolimskiéj Nr. 1574*b*.

MERKURY

dodatek tygodniowy do Ekonomisty.

TYDZIEŃ FINANSOWY.

Cechą położenia ogólnego w tygodniu upłynionym było oczekiwanie ważnych faktów, których jednoczesność daje im szczególniejsze znaczenie. Otwarcie Izby francuskiéj z nowemi atrybucjami i mowa Napoleona; utworzenie ministerstwa węgierskiego; pożyczka austriacka, za pośrednictwem kredytu gruntowego francuskiego zaciągana (?); ustępstwa rządu tureckiego na rzecz Serbji, Grecji, Kandji; groźna postawa wice-króla egipskiego; ton stanowczy prasy wiedeńskiéj względem kwestji wschodniéj, i przychylenie się polityki francuskiéj do widoków przez gabinet wiedeński wypowiedzianych, a zadziwiająca obojętność dla Wschodu tchnąca z mowy tronowéj angielskiéj, — są to wszystko znamiona niepospolitego wytężenia, i jeżeli kiedy, to teraz dziwić się nie można wyczekiwaniu, rezerwie, ze strony kapitalistów i spekulantów, chwiejności a nawet zniżeniu najlepszych wartości giełdowych, pomimo obfitość i taniość kapitałów. Wreszcie co do giełdy paryskiéj wiele przypisać należy likwidacji końco-styczniowéj. Odbija się ona i w bilansie banku: portfel zwiększył się o 42/m. i doszedł do 710/m.; obieg biletów,—do 1.102/m., — co za chwilowe uważać należy. Fundusz metaliczny zwiększył się o 5/m. i wynosi 672/m.; widocznie zatém potrzeby handlu zewnętrznego są umiarkowane: przywóz zboża do Francji nie wyczerpuje zasobów bankowych

Likwidacja upadłych spółek angielskich, zeszłoroczną burzą finansową rozbitych, zajmuje uwagę powszechną. Liczba ich dochodzi do 360, a z tych połowa uległa likwidacji przymusowéj. Ogromne, chociaż ograniczone (*limited*) ich zobowiązania wynoszą przeszło 3 miljardy fr.

Operacja finansowa włoska nie tak łatwo idzie jak się minister spodziewał. Przesilenie ministerjalne, z telegramu wiadome, zapewne z téj wynikło trudności.

Targ pieniężny warszawski nieco zasilony trasowaniami na Gdańsk i Szczecin, z interesów zbożowych pochodzącemi, a w nadziei przesyłek odeskich po bliskiém otwarciu żeglugi na Czarném morzu, nieco się ożywił. Papiery pozostały prawie bez zmiany, tylko akcje drogi ż. W.-Wiedeńskiéj podniosły się o $4\frac{1}{2}\%$. Wexle na Berlin i Gdańsk zniżyły się trochę, a na Paryż blisko o 1% się podniosły.

KURSA GIEŁDY,

w tygodniu 8—14 stycznia.

	Stopa %	RÓWNIA (pari)	CENA RZECZYWISTA W TYGODNIU: Piątek 8 lutego	Sobota 9	Poniedz. 11	Wtorek 12	Środa 13	Czwar. 14	Stosunek do równi na 100
			R	u	b	l	e		
1. Papiery publiczne.									
a) Rządowe.									
Polskie. Obligi Skarbowe (r. 100. 150. 500)	4	100	74,67	74,33	74,50	75	75	75	75
Bilety Skarbu Kr. Pol.	4 3/25	100	.	.	.	.	.	.	.
Obligacje cząstk. (zł. 500) z kup.	4	75	102,50	.	.	.	.	.	136 2/3
Cert. ban. na obl. cz. A (z.300) z kup.	5	45	51,25	.	.	.	.	.	113 8/9
„ „ „ B (z. 200)	0	30	27,50	.	.	.	.	.	91 2/3
„ „ „	5	30	34,50	.	.	.	.	.	115
Dow. Kom. Cen. Lik. (różne sumy)	0	100	52	.	.	.	.	.	52
Listy likwid. (r. 100. 250. 500. 1000)	4	100	58	57,50	57,67	57,75	57,50	57,83	57 5/6
kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,82 2/9	.
Ruskie. 5-ta pożyczka (500)	5	100	73,67	74	.	.	.	.	74
6-ta pożyczka	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Pożyczka premjowa z 1864 r.	5	100	107	107,25	107	107,25	107,25	.	107 1/4
„ „ z 1866 r.	5	.	106	105,75	105,75	105,75	105,67	105,50	105 1/2
Metaliki (300) lutowe	4	100	100	.	.	.	.	.	100
Metaliki (300) sierpniowe	4	100	99	.	.	.	.	*77	99
Bilety banku Pańs. (100 i wyżéj)	5	100	.	.	.	.	.		*77
b) Towarzystw i Spółek.									
Polskie. Listy Zast. (30. 75. 150. 750. 3000)	4	100	79,50	79,25	79	.	79	79	79
„ „ ser. 2	4	100	74	.	73,50	73,50	73,50	73,50	73 1/2
„ „ „ kupon	.	.	.	.	.	.	.	0,57 7/9	.
Akcje Dr. Żel. W-W. (100)	diw.	60	70	70,75	72	72,25	72,50	.	120 5/6
„ „ W-B. (100. 150)	4	100	55,75	.	.	.	55,50	55,50	55 1/2
„ „ Teresp. (100)	5	100	87	87	87	87	87	87	87
„ „ Łodzk. (100)	5	100	.	.	.	.	.	.	.
Rus. Akcje Gł. Tow. Dr. Ż. (125)	5	125	*117,50	.	.	.	.	.	*94
Obligi „ „ „	4 1/2	100	86,50	.	.	.	.	.	86 1/3
2. Wexle.									
Berlin (Tal. 100) 2 mies.	.	92,857	110,10	110,25	110,10	109,80	109,65	108,90	117 1/4
Gdańsk (100) „	.	92,857	109,95	110,10	109,95	.	109,35	108,60	117
Hamburg (M. B. 300) „	.	140,855	.	.	.	168	.	.	119 1/3
Londyn (Ł. 1) 3 „	.	6,304	.	.	7,49	.	7,46	.	118 1/3
Paryż (Fran. 300) 2 „	.	75,214	89,40	.	.	89,40	89,40	.	118 8/9
Wiedeń (Gul. 150) „	.	92,857	.	.	.	.	.	*87	*93 7/9
Petersburg (Rub. 100) 1 „	.	100	.	.	.	.	.	.	.
3. Monety.									
Półimperjał	.	5,15	6,25	.	.	.	.	.	121 1/3
Napoleondor	.	5	.	.	.	.	.	.	.
Dukat holenderski	.	3	3,55	.	.	.	.	.	118 1/3
Rubel srebrny	.	1	.	.	.	.	.	.	.
Talar pruski	.	0,92.857	.	.	.	.	.	.	.
Gulden austrjacki	.	0,62.906	.	.	.	.	.	.	.

STOPA SKUPU:	Warszawa.	Peter.	Londyn	Paryż.	Wiedeń.	Berlin.	Frankfurt.	Ham burg.
bankowa:	6%	7 1/2 (10)	3	3	4	4	3	—
giełdowa:	—	9 (12)	3	3	4	3 1/2	3	3 1/2 (4)

STAN OPERACIJ BANKU POLSKIEGO.

	w d. 5 lutego	w ciągu tygod. przyb. (+) ub. (—)	w d. 12 lutego
	r u	b l	i
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Warsz.	1.657.036, 29½	+ 253.693, 96½ — 143.480, 61	1.767.246, 65
1. Skup: Portfel wexli kraj. w Łodzi.	146.006, 15	+ 4.433, 48 — 4.180, 47	146.259, 16
1. Skup: Portfel „ zagranicznych	395.773, 26½	+ 3.750, — — 144.760, 34½	254.762, 92
2. Zaliczenia na papiery publiczne ...	1.034.051, 87	+ 11.573, 17 — 17.777, 17	1.027.847, 87
3 „ na zast. towarów (a) wełny .	234.135 —	+ 4.022, 76 — 5.142, 76	233.015 —
3 „ na zast. towarów (b) in. tow.	109.134, 54	+ 1.398, 59 — 764, 59	109.768, 54
Łącznie (3)	343.269, 54	— 486, —	342.783, 54
4. „ „ kosztowności ..	614.185, 20½	+ 8.459, 56 — 7.220, 39	615.424, 37½
5. Otwarte kredyta	5.160.730, 13½	+ 613.184, 56 — 600.737, 12½	5.173.177, 57
6. Kasa: Monety srebrne	2.726.713, 86¾	— 2.772, 09½	2.723.941, 77¼
6. Kasa: „ złote	6.266, 60	—	6.266, 60
6. Kasa: Bilety Banku Polskiego	412.347 —	+ 5.200, —	417.547 —
6. Kasa: „ Kred. Cesarstwa	850.172 —	+ 16.191, —	866.363 —
Łącznie (6)	3.995.499, 46¾	+ 18.618, 90½	4.014.118, 37¼

BILANSE BANKÓW FRANCUSKIEGO I ANGIELSKIEGO,

w d. 1 lutego 1867 r.

STAN CZYNNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n	k ó w
Fundusz metaliczny	671 940540	472.260550
Portfel	710.556254	479 759575
Zaliczenia na złoto i rozm.	54.320889	
Pożyczki na zast. pap. publ. akcij, oblig. i in.	85.366850	327.776700
Dług skarbu i inne wart..	157.345688	375.000000
	1.679.530221	1.654.796825

STAN BIERNY

	B. francuski.	B. angielski.
	f r a n	k ó w
Bilety w obiegu	1.102.330775	570.182125
Przekazy z term. kilkod..	14.694607	12.405814
Rachunki bieżące prywatne	233.421030	466.085725
Rachunki bieżące skarbowe	97 908969	154.038550
Kapitał zakładowy	182.500000	363.825000
Zysk do kapit. doliczony .	7.044776	
Inne bierniki	41.630064	88.259550
	1.679.530221	1.654.796825

SKAZÓWKI I FAKTA BIEŻĄCE.

— **Mieszkania robotników w Aniche (w północnéj Francji).** Towarzystwo górnicze w okręgu *Aniche* wybudowało w ostatnich latach w *Auberchicourt* pewną liczbę domów połączonych po dwa z ogrodami, od 4 — 5 arów (24 — 30 prętów) — ktore sprzedało robotnikom po cenie kosztu.

Domy te wraz z gruntem kosztowały po 2.400 fr. każdy.

Nabywca wchodząc w posiadanie, obowiązany zapłacić na rachunek szacunku od 400 do 1000 fr., resztę spłaca bez procentu w ciągu 6 do 8 lat przez strącanie z zarobku po 10 fr. co dwa tygodnie; po upływie tego terminu staje się bezwarunkowym właścicielem domu.

Oprócz tego, towarzystwo udzielało w ostatnich latach robotnikom swoim pożyczki bezprocentowe na kupno domów w sąsiednich wsiach, lub na meljoracje

i powiększenie już posiadanych. Pożyczki te doszły do sumy 100.000 fr. Zwrot ich zapewniony przez strącanie z zarobku po 10 fr. co dwa tygodnie.

Towarzystwo przekonawszy się o błogich skutkach tych środków, prowadzących do oszczędności i umoralnienia, zamierzyło rozszerzyć je na daleko większą skalę. W tym celu zarząd towarzystwa już postanowił zakupić w *Auberchicourt* około 3 hektary (6 morgów) gruntu, i wystawić na niém 80 mieszkań oddzielnych w dwojakach lub czworakach, z ogrodami, ulicami i sprzedać je robotnikom na warunkach wyżéj wskazanych.

Zamierza również zastosować ten system w kopalniach swych około *Douai*.

Towarzystwo wzniosło nadto w *Aniche*, *Auberchicourt*, *Woziers*, *Sin* i *Dechy* różne osady robotnicze, obejmujące 400 mieszkań, mogących pomieścić około 2000 ludzi.

W roku zeszłym wystawiano domy na pomieszczenie 50 familij, z zamiarem wznoszenia przez kilka następnych lat podobnéj ilości pomieszczeń. Każde takie mieszkanie robotnicze, zupełnie oddzielne, składa się z piwnicy, dwóch izb na parterze i dwóch na piętrze, oraz góry. Prócz tego każda familja ma oddzielny mały ogródek i korzysta z wspólnego na kilka domów pieca piekarskiego.

Koszt wzniesienia takiego pomieszczenia wynosi od 1500 do 4000 fr Towarzystwo wynajmuje je robotnikom za 60 fr. rocznie, przyjmując na siebie koszta reparacji, podatki i wszelkie ciężary, tak że ma nie więcéj jak $2\frac{1}{2}$ do 3% od kapitału zakładowego.

Takież same mieszkania, a nawet mniéj dogodne, wynajmują się w pomienionych miejscowościach po cenie od 120 do 216 franków rocznie, — zatém w przecięciu 3 razy drożéj jak w domach przez towarzystwo wzniesionych. (*Travailleur*)

— **Wyrób cukru z buraków** w związku celnym niemieckim (Zollverein) w roku fabrycznym $186^5/_6$ podają na 3.698.825 centnarów (Quintaux po 50 kilogr. = 123,3 funt. pol.). Cyfra ta jest objawem ciągłego wzrostu téj gałęzi przemysłu, jak przekonywają podane poniżéj rezultaty osiągnięte w cukrowniach Zolvereinu w ciągu ostatnich lat 15.

1851 — 52...	1.161372 ct.	1858—59...	2.887288 ct.
1852 — 53...	1.696648 „	1859—60...	2.915196 „
1853 — 54...	1.420761 „	1860—61...	2.530520 „
1854 — 55...	1.572820 „	1861—62...	2.515269 „
1855 — 56...	1.747184 „	1862—63...	2.760847 „
1856 — 57...	2.071519 „	1863—64...	3.023600 „
1857 — 58...	2.409594 „	1864—55...	3.413214 „

Liczba rafinerji wynosząca w r. $186^3/_4$ 253, wzrosła w r. $186^4/_5$ do 270, a w r. $186^5/_6$ doszła do 298. Rafinerje te przerobiły:

w r. 1863—4	*buraków*	39.911520 ct.	*z wydatkiem*	$7,^5$ %
„ 1864—5	„	41.641204 „	„	$8,^2$ „
„ 1865—6	„	43.276257 „	„	$8,^{55}$ „

Zbiór buraków na kampanję bieżącą ($186^6/_7$) oceniony jest na 50.000000 ct., które powinny wydać około 4.000000 ct. cukru.

Nie będzie bez interesu zestawić wyrób cukru w Związku celnym z wyrobem w innych krajach Europy w ciągu ostatnich lat trzech.

		$186^3/_4$	$186^4/_5$	$186^5/_6$
Związek celny	ct.	3.023600	3.413214	3.698825
Francja..........	„	2.169340	2.980280	5.480280
Austrja..........	„	1.168057	1.691280	1.350000
Rosja (łącznie z Kr. Polskiém)......	„	1.413263	1.534503	1.000000
Belgja...........	„	400620	427896	831038
Szwecja..........	„	217517	230000	300000
Holandja.........	„	50000	50000	70000
łącznie	„	8.442397	10.327175	12.730143

— **Fabryka oczyszczania spirytusu w Czerniowicach w Galicji.** Wielkie zużycie spirytusu na Wschodzie, dało początek myśli założenia w Czerniowicach dystylarni na wielką skalę. Zawiązane w tym celu towarzystwo uzyskało już sankcję rządu. Kapitał zakładowy w ilości 300 000 złr. ma być zebrany przez akcje; dotąd zapisano 50.000 złr. Zamierzone przeprowadzenie drogi żelaznéj z Czerniowic do Galaczu i uregulowanie rzeki Prutu, ułatwiając komunikację ze Wschodem, zapewnia wielkie powodzenie przedsięwzięciu, które oddziała na pomyślność kraju, podnosząc przemysł gorzelniany, a tém samém i rolnictwo.

— **Otamowanie Niemna.** Wielkie dzieło otamowania niziny Niemna w Prusach, prowadzone od lat 8-u, ma być w r. b. ukończone. Pomijając korzyści wypływające z uregulowania koryta i zapobieżenia wylewom, otamowanie odda pod uprawę 60.000 morgów gruntu.

— **Budżet konfederacji szwajcarskiéj**, przedstawiający poczynając od roku 1849 przewyżkę w dochodach, wykazuje w r. 1867 deficit 5.222000 fr. Deficit ten spowodowany ogólną gorączką uzbrojeń, rząd konfederacji zamierza pokryć pożyczką.

— **Bank ludowy w Gandawie** na wzór stowarzyszeń zaliczkowych w Niemczech, został w tych dniach założony. Liczy 59 członków założycieli, z których każdy podpisał się na 200-frankową akcję—co daje 11.800 fr. kapitału zakładowego. Założyciele kierując się głównie myślą ekonomisty niemieckiego S c h u l t z e'go z Delitzsch, ofiarowali mu honorową prezydencję, którą tenże z wielką uprzejmością przyjął. (*L'Economiste Belge*).

— **L'Almanach de Paris** *pour 1867*. Nie często zdarza się spotkać z publikacją więcéj użyteczną, zawierającą więcéj bogatych wiadomości wszelkiego rodzaju, i to takich właśnie, jakich potrzeba czuć się daje. W książeczce kieszonkowéj, chociaż z 1000 stronnic złożonéj, opisane jest każde państwo kuli ziemskiéj tak pod względem formy rządu, jak administracji, finansów i statystyki; ludność, obszar, skarbowość, budżet, dług publiczny, armja, marynarka, handel, banki, drogi żelazne i w ogóle wszystko co przedstawia siły żywe państwa, jest zebrane w tym tomiku, mieszczącym w sobie przeszło 10 tysięcy nazwisk i około miljona cyfr. Świeżo zaszłe wypadki w Niemczech bardzo się przyczyniają do wzbudzenia interesu dla wydania 1867 r. Wszystkie zmiany aż do ostatniéj chwili zanotowane są z szczególną troskliwością.

W drukarni Gazety Polskiéj. Za pozwoleniem Cenzury Rządowéj.